

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๔

อุทธรณ์และฎีกา

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์
ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม
ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

การห้ามอุทธรณ์

๓. การห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. เช่น

- มาตรา ๑๗๐ ที่บัญญัติให้คำสั่งมีมูลย่อมเด็ดขาด อุทธรณ์/ฎีกาไม่ได้
- มาตรา ๑๕๓ ทวิ ที่บัญญัติกรณีห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง
- มาตรา ๑๕๖ ที่ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา
- มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ที่ห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น

การห้ามอุทธรณ์ (ต่อ)

๔. การห้ามอุทธรณ์ตามกฎหมายอื่น เช่น

➤ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ มาตรา ๒๒ ห้ามอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงในปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

๕. หากไม่มีกฎหมายห้ามแล้ว คู่ความย่อมอุทธรณ์/ฎีกาได้

➤ การร้องขอคืนของกลางในคดีอาญา ไม่มีกฎหมายจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์/ฎีกา ผู้ร้องมีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกาได้ (ฎีกาที่ ๑๐๕๒/๒๕๒๒)

➤ ผู้ที่ถูกลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลอุทธรณ์/ฎีกาได้

การห้ามอุทธรณ์ (ต่อ)

๕.๑ แม้คู่ความจะเคยแสดงเจตนาว่าไม่ใช่สิทธิอุทธรณ์/ฎีกา ก็ยังสามารถเปลี่ยนใจมาอุทธรณ์/ฎีกาได้

ฎีกาที่ ๓๐๒/๒๔๕๕ แม้จำเลยในคดีอาญาได้ยื่นคำร้องให้ถ้อยคำไม่ขออุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วกลับยื่นอุทธรณ์ในภายหลังก็ดี ก็ห้ามกฎหมายใดที่จะตัดสิทธิห้ามอุทธรณ์ ศาลจึงต้องรับอุทธรณ์ของจำเลยไว้พิจารณาตามกฎหมาย

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

- (๑) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก
- (๒) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษไว้
- (๓) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือ
- (๔) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท”

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑. คดีที่อยู่ในเกณฑ์ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

๑.๑ พิจารณาอัตราโทษจากฐานความผิดที่โจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยเป็นหลัก ไม่ใช่พิจารณาจากฐานความผิดที่ศาลพิจารณาได้ความ เพราะการตัดสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ความต้องพิจารณาด้วยความเคร่งครัดและถือเจตนาของโจทก์เป็นสำคัญ (ฎีกาที่ ๔๕๑๑/๒๕๓๗)

ฎีกาที่ ๓๒๓๑/๒๕๓๖ การอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องพิจารณาอัตราโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสำหรับขอหาแต่ละกระทงความผิดตามฟ้องว่าต้องห้ามอุทธรณ์หรือไม่ **ไม่ใช่ความผิดที่พิจารณาได้ความ** ขอหาปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอมตามฟ้องมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท (ปัจจุบันปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท) **คดีโจทก์ในข้อหาดังกล่าวจึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง** ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๕๐๔/๒๕๖๔ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ คดีของโจทก์จะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ หรือไม่ ต้องพิจารณาตามอัตราโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับข้อหาแต่ละกระทงความผิดเป็นสำคัญ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๐๕/๒๕๖๒ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานยักยอกตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒ วรรคแรก (เดิม) ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าที่ดินตามฟ้องเป็นของโจทก์ คดีโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง การที่โจทก์อุทธรณ์ว่าที่ดินเป็นของโจทก์ โดยจำเลยครอบครองที่ดินดังกล่าวแล้วเบียดบังที่ดินเป็นของจำเลยนั้น เป็นการคัดค้านดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ วรรคแรก, ๑๕๓ วรรคแรก และมาตรา ๑๕๓ ทวิ ซึ่งนำมาปรับกับคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ เช่นเดียวกับในชั้นพิจารณา โจทก์จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๒ การพิจารณาว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้น ต้องพิจารณาถึงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยกระทำความผิด ซึ่งโจทก์บรรยายมาในฟ้อง ประกอบกับบทกฎหมายมาตราที่โจทก์อ้างมาท้ายฟ้องด้วย หากใช้พิจารณาจากมาตราที่โจทก์ระบุให้ลงโทษ จำเลยท้ายฟ้องเท่านั้น

เนื่องจากอาจมีกรณีที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยหนักขึ้นเพราะเข้า เหตุการณ์ตามกฎหมาย แต่โจทก์มิได้บรรยายเหตุการณ์มาใน ฟ้อง ฉะนั้น แม้จะระบุมาตราที่เป็นเหตุการณ์มาท้ายฟ้อง ศาลก็ ลงโทษไม่ได้เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้กล่าวในคำฟ้อง การ พิจารณาอัตราโทษจึงต้องดูตามที่โจทก์บรรยายฟ้องมาด้วย

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๕๐๔/๒๕๖๔ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องการกระทำตามที่ บัญญัติไว้ใน ป.อ. มาตรา ๑๗๔ มาในคำฟ้อง เพียงแต่อ้างมาในคำ ขอตายฟ้อง ถือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์จะให้ลงโทษจำเลยทั้ง สองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ ศาลย่อมไม่อาจวินิจฉัย ความผิดตามมาตรา ๑๗๔ นี้ได้ เพราะเป็นเรื่องที่ไม่ได้กล่าวในฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง อัตราโทษตามกฎหมายที่ พิจารณาลงโทษจำเลยทั้งสองในข้อหาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ เกี่ยวกับความผิดอาญาตามฟ้องมิได้เฉพาะอัตราโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๗๒ และ ๑๗๓ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจำคุกไม่เกินสามปี และ ปรับไม่เกินหกหมื่นบาทตามลำดับ คดีโจทก์จึงต้องห้ามมิให้ อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๑๘/๒๕๕๘ คำบรรยายฟ้องโจทก์ระบุเพียงว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันทำหนังสือมอบอำนาจปลอมขึ้นทั้งฉบับว่าโจทก์มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจะซื้อจะขายบางส่วนของที่ดินพิพาทกับบริษัท ท. ผู้จะซื้อ โดยจำเลยทั้งสองปลอมลายมือชื่อโจทก์ในช่องผู้มอบอำนาจ นำตราประทับปลอมนำมาประทับในหนังสือมอบอำนาจ แล้วจำเลยที่ ๑ ลงลายมือชื่อเป็นผู้รับมอบอำนาจ จำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อเป็นพยาน จากนั้นจำเลยทั้งสองใช้หนังสือมอบอำนาจปลอมดังกล่าวอ้างแก่บริษัท ท. ทำให้โจทก์เสียหาย โดยมีได้ระบุว่าหนังสือมอบอำนาจปลอมดังกล่าวเป็นเอกสารสิทธิ อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๕ แม้นคำขอท้ายฟ้องจะระบุอ้างมาตรา ๒๖๕ มาด้วย ก็เป็นการระบุเกินคำบรรยายฟ้องของโจทก์ในตอนต้น ถือไม่ได้ว่าโจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๕ คงเป็นความผิดตามมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก (เดิม), ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ **คดีจึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ**

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๕๘๘/๒๕๕๓ โจทก์ทั้งสามบรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันทำร้ายร่างกายโจทก์ที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายและร่วมกันทำร้ายโจทก์ที่ ๑ เป็นเหตุให้โจทก์ที่ ๑ ศีรษะแตก หน้าผากแตก หางตาขวาแตก จมูกแตกและฟันหัก ๔ ซี่ ได้รับอันตรายแก่กาย ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๕, ๒๕๗ แม้ฟ้องโจทก์ทั้งสามมีคำขอให้ลงโทษจำเลยทั้งเจ็ดตามมาตรา ๒๕๗ แต่เมื่อฟ้องโจทก์ทั้งสามมิได้บรรยายฟ้องว่าโจทก์ที่ ๑ ได้รับอันตรายสาหัสอย่างไร จึงลงโทษจำเลยทั้งเจ็ดตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๗ ไม่ได้ คงลงโทษจำเลยทั้งเจ็ดตามมาตรา ๒๕๕ เท่านั้น เมื่อความผิดแต่ละกระทงมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ทั้งสามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓ การอุทธรณ์ที่มีโต้แย้งข้อเท็จจริงในเนื้อหาของคำฟ้อง หรือ มีโต้เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี แม้จะเป็นการอุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริงก็ไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

๑.๓.๑ การอุทธรณ์คำสั่งยกคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาคดีใหม่ (โต้สวนมูลฟ้อง) ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖

ฎีกาที่ ๕๒๘๐/๒๕๕๑ คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ดังนี้ จึงไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์แต่ประการใด จะนำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ แห่ง ป.วิ.อ. มาบังคับแก่กรณีเช่นนี้หาได้ไม่

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓.๒ การอุทธรณ์คำสั่งสืบพยาน

ฎีกาที่ ๑๕๒๗/๒๕๓๗ ในวันนัดสืบพยานโจทก์ ทนายโจทก์ขอเลื่อน อ้างว่าป่วย การที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าโจทก์ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ยังมี พยานปากอื่นที่สามารถนำมาเบิกความไปพลางก่อนได้และทนาย โจทก์ก็ไม่มาศาลในวันนั้น ส่อให้เห็นว่าโจทก์เจตนาประวิงคดีนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับพยานปากอื่นของโจทก์และทนายโจทก์มาหรือไม่ มาศาลนั้น หากเหตุที่จะนำมาพิจารณาสมควรให้เลื่อนคดีเพราะ คู่ความอ้างเหตุป่วยเจ็บไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ ให้งดสืบพยานโจทก์ไม่ชอบนั้นเป็นการอุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริงที่มีโต้เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

**๑.๓.๓ การอุทธรณ์คำสั่งดุลพินิจของศาลตามพระ
ธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคสาม**
(กรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาล
อาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่ง
หรือศาลอาญา ศาลแพ่งหรือศาลอาญา แล้วแต่
กรณี อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษา
หรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขต
อำนาจ)

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔/๒๕๓๗ มูลคดีเกิดในเขตอำนาจของศาลจังหวัดฝาง
พยานหลักฐานต่าง ๆ ก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลดังกล่าว ถ้าโจทก์ฟ้อง
คดีที่ศาลจังหวัดฝางจะเป็นการสะดวกแก่การพิจารณาพิพากษาคดียิ่ง
กว่าฟ้องต่อศาลอาญา แม้จำเลยจะต้องขังอยู่ในเขตอำนาจศาลอาญา
โจทก์ก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลอาญาให้สั่งให้เรือนจำที่คุมขังจำเลยอยู่
ส่งตัวจำเลยไปคุมขังยังเรือนจำอำเภอฝางได้ ที่ศาลอาญาใช้ดุลพินิจไม่
อนุญาตให้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลอาญา จึงชอบแล้ว การอุทธรณ์คำสั่ง
ของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้โจทก์ฟ้องคดีต่อศาลชั้นต้น แม้จะเป็น
การอุทธรณ์ดุลพินิจก็เป็นเรื่องที่โจทก์อุทธรณ์ได้แย้งดุลพินิจของศาล
ชั้นต้น ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มีข้ออุทธรณ์โต้แย้งข้อเท็จจริง
ในเนื้อหาแห่งคำฟ้องที่จะต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓.๔ การอุทธรณ์คำสั่งในคดีขอคืนของกลาง
คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๘๐๒/๒๕๒๗ กรณีที่ผู้
ร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบ ไม่มีกฎหมาย
ห้ามมิให้อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ผู้
ร้องย่อมมีสิทธิอุทธรณ์/ฎีกาได้ (ตามนัยคำสั่ง
คำร้องศาลฎีกาที่ ๑๓๔/๒๕๓๔)

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓.๕ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล
คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๕๒๖/๒๕๔๘ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๑ และ ๓๓
ให้อำนาจศาลลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเพื่อให้
ศาลสามารถควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งในและนอก
ศาลให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น รวดเร็วและเป็นธรรมแก่คู่ความทุก
ฝ่าย แม้ว่ามาตรา ๓๓ จะกำหนดให้ลงโทษจำคุกและปรับซึ่งเป็น
โทษทางอาญาดำเนินการตาม แต่เนื่องจากบทบัญญัติในเรื่องละเมิด
อำนาจศาลเป็นบทบัญญัติพิเศษที่ไม่เกี่ยวกับการลงโทษผู้กระทำความ
ผิดทางอาญาทั่วไป จึงไม่อยู่ในบังคับของข้อจำกัดเกี่ยวกับการ
อุทธรณ์/ฎีกา จำเลยจึงสามารถฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
ในเรื่องนี้ต่อศาลฎีกาได้

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓.๖ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการคืนหลักประกันในคดีอาญา

ฎีกาที่ ๓๔๗๘/๒๕๖๔ คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๔ ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว โดยนำสมุดบัญชีเงินฝากประจำธนาคารเป็นหลักประกัน และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยที่ ๔ ในระหว่างพิจารณา แต่ในระหว่างการเลื่อนคดีไปเพื่อนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยที่ ๔ ถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ ๔ สัญญาประกันตัวจำเลยที่ ๔ เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลชั้นต้นต้องคืนหลักประกันแก่ผู้ประกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๑๘ แต่เมื่อจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ประกันถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลและผู้คัดค้านซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับมรดกหลักประกันดังกล่าวตามพินัยกรรมต่างยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น การพิจารณาคำร้องดังกล่าวย่อมเป็นกรณีพิจารณาความเกี่ยวกับสัญญาประกันตัวจำเลยที่ ๔ ในคดีอาญา และเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญา ...

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

... การใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต้องเป็นไปตาม ป.วิ.อ. ภาค ๔ ลักษณะ ๑ และลักษณะ ๒ ซึ่งไม่มีบทบัญญัติว่าเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างไรแล้วให้คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดแต่ประการใด ผู้คัดค้านจึงขอที่จะฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้องได้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๑๘ บัญญัติว่า “เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไปตามมาตรา ๑๑๖ หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป” ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ ๔ ถึงแก่ความตายอันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ (๑) สัญญาประกันตัวจำเลยที่ ๔ เป็นอันสิ้นสุดลงศาลจึงขอที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ที่ควรรับไป ...

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

... แม้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ ๔ ตามคำสั่งศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่ ๔ ผู้ตาย รวมเข้าไว้ในกองมรดกผู้ตายรวมถึงการขอคืนหลักประกันของจำเลยที่ ๔ ผู้ตาย เพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๑๕ แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวด้วย โดยอ้างว่าจำเลยที่ ๔ ทำพินัยกรรมยกมรดกเป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้าน และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกและผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ ๔ ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี กรณีจึงยังฟังได้ไม่แน่นอนว่าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้ที่ควรได้รับสมุดบัญชีเงินฝากประจำอันเป็นหลักประกันไปจากศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้ตั้งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจให้รอฟังคำสั่งศาลจังหวัดเพชรบุรีในคดีดังกล่าว จึงชอบแล้ว

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓.๓ การอุทธรณ์คำสั่งที่ยกเลิกการคุมความประพฤติและลงโทษจำคุกที่รอไว้

ฎีกาที่ ๓๓๘๕/๒๕๖๔ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกเลิกการคุมความประพฤติและให้ลงโทษจำคุกที่รอการลงโทษไว้แก่จำเลย จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มีคำพิพากษาแล้ว คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ย่อมเป็นที่สุด ตาม พ.ร.บ.คุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๓๔ วรรคสอง จำเลยฎีกาไม่ได้

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๔ ปัญหาข้อเท็จจริง

- เป็นปัญหาที่โต้แย้งกันว่า มีการกระทำ เหตุการณ์ พฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น มีอยู่จริงหรือไม่ ซึ่งศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานจากที่คู่ความนำสืบ ให้เป็นที่ยุติเสียก่อน
- ปัญหาเกี่ยวกับการโต้แย้งดุลพินิจของศาล ไม่ว่าจะ เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐาน การลงโทษ หรือการ ดำเนินกระบวนการพิจารณา ก็ล้วนเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ทั้งสิ้น

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ปัญหาข้อกฎหมาย

- เป็นเรื่องการแปลความหมายของกฎหมาย โดยเอาข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว นั้นมาปรับเข้ากับตัวบทกฎหมาย อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปรับบท กฎหมายนั่นเอง
- การโต้แย้งว่า ศาลดำเนินคดีผิดกฎหมายหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นการฟัง พยานหลักฐาน การลงโทษจำเลยสูงหรือต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือ ดำเนินกระบวนการพิจารณาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ล้วนเป็นปัญหาข้อ กฎหมายทั้งสิ้น
- จำเลยกระทำอย่างไร เป็นปัญหาข้อเท็จจริง เมื่อได้ข้อยุติแล้วว่าทำ อย่างไร ก็ต้องมาพิจารณาต่อว่าการที่จำเลยทำเช่นนั้นเป็นการป้องกันโดย ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะหรือไม่ อย่างนี้ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

แนวฎีกาที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง เช่น อุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจของศาล

- ในการลงโทษ/กำหนดโทษ
- ลดมาตราส่วนโทษ
- ขอให้ลงโทษสถานเบาหรือสถานหนัก
- ขอให้รอกการลงโทษ/รอกการกำหนดโทษ
- ขอให้รับหรือไม่รับของกลาง
- ขอให้ส่งตัวจำเลยซึ่งเป็นเด็กไปฝึกอบรม
- อุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจที่ศาลมีคำสั่งงดสืบพยานโจทก์/จำเลย
- อุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจที่ศาลมีคำสั่งไม่ให้เลื่อนคดี/เลื่อนคดี
- อุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจของศาลในการรับฟังพยานหลักฐาน

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

การอุทธรณ์โต้แย้งข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมาย ถือว่าเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เช่น กรณีที่จำเลยอุทธรณ์อ้างอิงข้อกฎหมายมาประกอบ แต่เป็นข้อกฎหมายที่นำไปสู่การวินิจฉัยปัญหาว่าจำเลยมีเจตนาร่วมกระทำความผิดกับจำเลยอื่นหรือไม่

- จำเลยอุทธรณ์ว่า ขณะถูกจับกุม จำเลยไม่ได้รับสิทธิในการแจ้งญาติทราบในโอกาสแรก หรือไม่ได้รับสิทธิให้ทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบสวน ซึ่งมีลักษณะเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น เพื่อนำไปสู่ข้อกฎหมายที่จำเลยยกขึ้นอ้าง จึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง (ฎีกาที่ ๒๘๒/๒๕๔๖)
- ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีโดยรวบรัด การนำสืบไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานรับของโจรและโจทก์นำสืบไม่สม เป็นการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงนำไปสู่ข้อกฎหมาย เป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง (คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๔๔๓/๒๕๔๖)

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๗๗๕/๒๕๕๓ การที่จะวินิจฉัยว่าเจ้าพนักงานตำรวจสามารถตรวจค้นอยู่ช่อมรถยนต์ของจำเลยและจับจำเลยโดยไม่ต้องมีหมายค้นและหมายจับนั้น จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงเสียก่อนว่ามีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำความผิดได้อยู่ในสถานที่ตรวจค้นและมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเนื่องจากการเนินช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน และมีเหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจจะจับจำเลยได้โดยไม่มีหมายจับของศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๒ (๔) หรือไม่ จึงเป็นการฎีกาได้เพียงในปัญหาข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวอันเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

แนวฎีกาที่เป็นปัญหาข้อกฎหมาย เช่น อุทธรณ์ว่า

- ศาลชั้นต้น/อุทธรณ์ดำเนินกระบวนการพิจารณาชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- ศาลชั้นต้น/อุทธรณ์วินิจฉัยพยานหลักฐานชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
- การกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวหรือหลายกรรม
- โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่
- สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระงับไปแล้วหรือไม่
- ฟ้องโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๕๘/๒๕๖๔ การที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า ศาลล่างทั้งสองไม่มีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ในข้อหาความผิดฐานรับของโจร เพราะพนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและไม่ได้ทำการสอบสวนจำเลยที่ ๑ ในข้อหาดังกล่าว ทั้งเป็นการพิพากษานอกเหนือฟ้อง และคำขอทำยฟ้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในฟ้องแตกต่างกับข้อเท็จจริงในทางพิจารณาในข้อสาระสำคัญจนไม่อาจจะรับฟังลงโทษจำเลยที่ ๑ ได้ แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย จำเลยที่ ๑ มีสิทธิยกปัญหานี้ขึ้นฎีกาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๐๔/๒๕๖๔ ปัญหาว่า ผู้รับมอบฉันทะ ซึ่งเป็นเสมียนทนายความจำเลยทั้งสองไม่มีอำนาจทำคำร้องขอขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาแทนทนายจำเลยได้หรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

**๑.๕ การห้ามอุทธรณ์ในคดีที่โจทก์ฟ้องให้
ลงโทษจำเลยหลายข้อหา เนื่องจากโจทก์อาจ
ฟ้องจำเลยหลายข้อหาเป็นกรรมเดียว หรือ
หลายกรรมต่างกันก็ได้**

**๑.๕.๑ กรณีโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยหลาย
กรรมต่างกัน ข้อห้ามในการอุทธรณ์ปัญหา
ข้อเท็จจริงให้พิจารณาอัตราโทษเป็นราย
กระทง**

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๖๘/๒๕๔๔ ความผิดฐานเก็บรังนกอีแอ่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
ฐานมีรังนกอีแอ่นไว้ในครอบครองโดยฝ่าฝืนกฎหมาย และฐานขึ้นไปบน
เกาะที่นกอีแอ่นทำรังอยู่ตามธรรมชาติโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ.
อาคารรังนกอีแอ่นฯ มีโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน
๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จึง
ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องแยกข้อหาความผิดของ
จำเลยทั้งสามฐานดังกล่าวกับความผิดฐานร่วมกับพวกลักทรัพย์ของ
ผู้เสียหายเป็นกรณีต่างกรรมกัน และการพิจารณาว่าอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง
ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ หรือไม่ ต้องพิจารณาความผิดแต่ละ
กรรมแยกเป็นรายกระทงความผิด ดังนี้ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ รับ
วินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ที่ว่าพยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่า จำเลย
กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.อาคารรังนกอีแอ่นฯ ซึ่งเป็นการอุทธรณ์ใน
ปัญหาข้อเท็จจริงนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๕.๒ กรณีโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยกรรมเดียวแต่ผิดกฎหมายหลายบท ข้อห้ามในการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงให้พิจารณาอัตราโทษของกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ถ้อยหนักไม่ห้าม ถือว่าบทเบาไม่ห้ามด้วย

ฎีกาที่ ๖๗๕๔/๒๕๖๑ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า และฐานนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จฯ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๒๖, ๓๕๓ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ มาตรา ๑๔ (๑) เห็นได้ว่าเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เมื่อความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ มาตรา ๑๔ (๑) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ดังนั้น แม้ความผิดฐานหมิ่นประมาทและฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วย

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้

๒. ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ ที่จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

➤ โดยหลักแล้ว คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กฎหมายห้ามทั้งโจทก์และจำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แต่เฉพาะจำเลยเท่านั้นที่กฎหมายผ่อนคลายเป็นให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ หากคำพิพากษาศาลชั้นต้นออกมาในเชิงลงโทษจำเลย

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้

๒.๑ จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก หรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก

การที่จำเลยต้องคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำคุกแม้เพียงวันเดียว หรือศาลชั้นต้นกักขังจำเลยแทนโทษจำคุกเฉพาะตาม ป.อ. มาตรา ๒๓ เท่านั้น ฎีกาหมายให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ไม่ใช่การกักขังแทนค่าปรับ หรือกักขังเพราะไม่ชำระเงินทัณฑ์บน

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้ (ต่อ)

๒.๒ จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกาลลงโทษไว้

๒.๓ ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้

๒.๔ จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกิน ๑,๐๐๐ บาท

หมายความว่า ศาลต้องพิพากษาลงโทษปรับเกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท และต้องเป็นอัตราโทษปรับสุทธิหลังจากลดโทษแล้ว

➤ ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลย ๒,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง เหลือปรับ ๑,๐๐๐ บาท ถือว่าลงโทษปรับสุทธิไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท จำเลยย่อมไม่มีสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๒๕/๒๕๖๒ ความผิดฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควรตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาปรับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ คนละ ๑,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ การที่ศาลอุทธรณ์ ภาค ๓ รับวินิจฉัยความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ และ พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ จึงไม่ชอบ และไม่ ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่ ๒ ที่จะฎีกา กับทั้งไม่ใช่กรณีที่จะ อนุญาตให้ฎีกาได้ การที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณา อนุญาตให้ฎีกาและรับฎีกาในความผิดฐานนี้มา จึงไม่ชอบ ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ย่อมยุติไปตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้น

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้ (ต่อ)

๒.๕ การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ส่งตัวจำเลยไปรับการฝึกอบรมไม่ ถือว่าเป็นการลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ จึงไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะ อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ (ฎีกาที่ ๑๕๓/๒๕๕๕)

ฎีกาที่ ๔๑๓/๒๕๖๐ (ปชญ) ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๕ ขณะกระทำผิดจำเลยอายุ ๑๗ ปีเศษ ลด มาตรการส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง จำคุก ๖ เดือน ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่ง ตัวไปรับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกฯ มีกำหนดขั้นต่ำ ๓ เดือน นับแต่วัน พิพากษา อันเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญาแก่จำเลย ไม่เป็นการลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ อันจะเข้ากรณียกเว้นที่ จะมีสิทธิอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ ทวิ จึงต้องห้ามอุทธรณ์ ในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้ (ต่อ)

๒.๖ คดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว
อ้างว่าคดีไม่มีมูล โจทก์อุทธรณ์/ฎีกาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐
แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยลักษณะอุทธรณ์/ฎีกา
เช่นเดียวกัน

ฎีกาที่ ๓๖๒๘/๒๕๖๒ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“คำสั่งของศาลที่ให้คดีมีมูลย่อมเด็ดขาด แต่คำสั่งที่ว่าคดีไม่มีมูล
นั้น โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์ฎีกาได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะ
อุทธรณ์ฎีกา” ซึ่งหมายความว่า การอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งที่ว่า
คดีไม่มีมูล ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะอุทธรณ์ฎีกา มิใช่โจทก์สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกา
ได้ทุกคดีเสมอไป

ข้อยกเว้นให้จำเลยอุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๕๓๔/๒๕๔๑ ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้อง
แล้ว เห็นว่าคดีโจทก์ไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง
ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้น
และศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ซึ่ง
ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกา ไม่ว่าจะปัญหา
ข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย แม้จะเป็นการ
พิจารณาชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็ตาม คดีก็ต้องห้าม
มิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ บัญญัติว่า “คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย”

เหตุที่กฎหมายห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา เพราะอาจส่งผลให้การดำเนินคดีของศาลเกิดการหยุดชะงักจนติดขัดเนิ่นช้าออกไปโดยไม่สมควร กฎหมายจึงห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งระหว่างพิจารณา แต่ยอมให้อุทธรณ์/ฎีกาภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีแล้ว

เช่น คำสั่งศาลที่ไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในคดีอาญา เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ได้ทำให้คดีเสร็จสำนวน คู่ความจะอุทธรณ์ทันทีไม่ได้

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๑. คำสั่งระหว่างพิจารณาคดีอาญาต้องเป็นคำสั่งที่ศาลสั่งภายหลังจากที่สั่งรับคดีของโจทก์ไว้ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาแล้ว มิใช่เริ่มตั้งแต่มีการยื่นฟ้องเหมือนกับคดีแพ่ง

ฎีกาที่ ๑๒๖๒/๒๕๐๔ โจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยในคดีอาญา ศาลชั้นต้นสั่งในคำฟ้องว่าให้รอฟังคดีอาญ่อีกเรื่องหนึ่งก่อน เมื่อคดีนั้นถึงที่สุดแล้วจะได้พิจารณาสั่งต่อไป เช่นนี้ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา โจทก์ย่อมอุทธรณ์ได้

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๗๕๖/๒๕๒๔ คำสั่งคืนฟ้องให้โจทก์ทำมาขึ้นใหม่หาใช่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาไม่ แต่เป็นคำสั่งที่ไม่รับหรือคืนคำคู่ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘ ถือว่าศาลชั้นต้นยังไม่ได้ประทับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา ศาลจึงไม่มีอำนาจสั่งขังจำเลย เมื่อโจทก์แก้ไขคำฟ้องแล้วนำมาขึ้นใหม่ โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมคำฟ้องดังที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๕

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๑.๑ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นอุทธรณ์/ฎีกา ไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา

ฎีกาที่ ๗๒๒๓-๗๒๒๘/๒๕๕๑, การขยายระยะเวลาในการยื่นฎีกาเป็นอำนาจของศาลชั้นต้นที่จะพิจารณาและมีคำสั่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลายื่นฎีกา จำเลยย่อมอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง เพราะคำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นคำสั่งภายหลังที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาแล้ว จึงไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๒. คำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีอาญาไม่ต้องโต้แย้งไว้ก่อนเหมือนคดีแพ่ง

ฎีกาที่ ๑๒๔/๒๕๒๘ ในคดีอาญาคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีและงดสืบพยานจำเลยนั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา แม้โจทก์จะไม่ได้โต้แย้งไว้ โจทก์ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้

ฎีกาที่ ๑๐๗๕๘/๒๕๕๖ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ บัญญัติห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย โดยมีได้บัญญัติให้คู่ความต้องโต้แย้งไว้ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๖ ฉะนั้น เมื่อจำเลยอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องได้ แม้จะมีโต้แย้งไว้ก็ตาม ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เห็นว่าอุทธรณ์ของจำเลยเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ และไม่รับวินิจฉัยนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๓. คำสั่งระหว่างพิจารณาในคดีอาญา คู่ความจะอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อได้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญแห่งคดีด้วย

ฎีกาที่ ๘๕๘/๒๕๑๕ คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งอนุญาตให้จำเลยไม่ต้องไปฟังการพิจารณาและการสืบพยานตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๒ ทวิ เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาชี้ขาดประเด็นสำคัญในคดีแล้ว โจทก์ร่วมอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาโดยมิได้อุทธรณ์คำพิพากษามาด้วย และเมื่อไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์คำพิพากษาไว้ อุทธรณ์ของโจทก์ร่วมย่อมต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๕๘๘/๒๕๕๘ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ศาลชั้นต้นเห็นว่าโจทก์ทั้งสอง มีพฤติการณ์ประวิงคดีและคดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้เด็ดไต่สวนมูลฟ้อง คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา และวันเดียวกันศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ บัญญัติว่า คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญและมีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย เมื่อโจทก์ทั้งสองอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นจึงต้องอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นด้วย แต่อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองที่อุทธรณ์ว่า การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เด็ดไต่สวนพยานโจทก์ทั้งสองโดยอ้างว่าคดีพอวินิจฉัยได้แล้วเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองในส่วนที่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นไม่ได้คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยว่าข้อความที่จำเลยทั้งสองแจ้งต่อพนักงานสอบสวนไม่เป็นข้อความเท็จว่าไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร จึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคสอง ถือว่าโจทก์ทั้งสองไม่ได้ อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองเป็นเพียงการอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นเท่านั้น ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๔. คำสั่งระหว่างพิจารณาต้องเป็นคำสั่งที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้โอนคดี คำสั่งไม่อนุญาตให้ระบุพยานเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่าศาลยังมีการดำเนินคดีนั้นต่อไป ซึ่งมีได้ทำให้คดีเสร็จสำนวน จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ยังอุทธรณ์ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๒๑๔๒/๒๕๕๘ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่เพิกถอนกระบวนการพิจารณาคำสั่งคดีมีมูล เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีของจำเลยเสร็จสิ้นไป เพราะศาลชั้นต้นยังต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์และจำเลยต่อไป จึงห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งนั้น จนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๔.๑ คำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยผู้ถูกควบคุมหรือขังโดยผิดกฎหมาย

ฎีกาที่ ๓๑๑๘/๒๕๒๓ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลว่า ล. ภริยาผู้ร้องถูกผู้คัดค้านควบคุมตัวไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้มีการปล่อยตัวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๕๐ ศาลสั่งรับคำร้อง นัดไต่สวนและหมายเรียก ล. และผู้คัดค้านมาศาล ผู้คัดค้านแถลงว่า ล. เป็นคนนวนอพยพต้องห้ามเข้าเมืองจึงควบคุมตัวไว้เพื่อส่งกลับประเทศเวียดนามหรือประเทศที่สามโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีต้องฟังข้อเท็จจริงต่อไปจึงให้นัดสืบพยานของคู่ความและได้มีคำสั่งให้ปล่อยตัว ล.ชั่วคราว โดยมีประกันและหลักประกัน คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้ปล่อยชั่วคราวนี้เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา เพราะจะต้องมีการไต่สวนคำร้องของผู้ร้องอีก คำสั่งดังกล่าวจะเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม กรณีก็ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๔.๒ คำสั่งคำร้องขอให้เพิกถอนการปล่อยชั่วคราว

ฎีกาที่ ๓๕๕๔/๒๕๕๓ คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้เพิกถอนการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาที่ ๑ เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าผู้ต้องหาที่ ๑ ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักร พฤติการณ์ของผู้ต้องหาที่ ๑ อาจหลบหนีได้ ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลชั้นต้นที่พิจารณาโดยอาศัยหลักเกณฑ์แห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๐๘ และเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่มีได้ทำให้คดีเสร็จสำนวน กรณีจึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ฎีกาคำสั่งนั้นในระหว่างพิจารณา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๕. คำสั่งจำหน่ายคดีเด็ดขาด ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา เพราะเมื่อศาลมีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ย่อมทำให้คดีเสร็จสำนวนไปจากศาล จึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาอันจะต้องห้ามมิให้อุทธรณ์/ฎีกา เช่น

โจทก์ฟ้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๔ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ ศาลจึงสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งทำให้คดีเสร็จสำนวนไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปอีก

ฎีกาที่ ๘๗๒๖/๒๕๕๕ คำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มีผลทำให้คดีเสร็จไปจากศาล การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ให้เพิกถอนคำสั่งจำหน่ายคดีเป็นกรณีที่เกิดขึ้นภายหลังคำสั่งจำหน่ายคดี จึงไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๔๕๖/๒๕๖๔ โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดหลายกระทงรวมในฟ้องเดียวกัน ซึ่งแต่ละกระทงเป็นข้อหาแยกจากข้อหาอื่นได้ และศาลอาจสั่งให้แยกสำนวนพิจารณาความผิดกระทงใดต่างหากก็ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๐ เมื่อต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นเนื่องจากเห็นว่าผู้ร้องและผู้เสียหายที่ ๒ ถอนคำร้องทุกข์ และเป็นความผิดอันยอมความได้ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ (๒) ถือได้ว่าเป็นคำสั่งที่ทำให้ประเด็นแห่งคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นซึ่งแยกต่างหากจากข้อหาอื่นได้นั้นเสร็จสำนวนแล้ว คำสั่งศาลชั้นต้นที่จำหน่ายคดีความผิดฐานดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา โจทก์ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ได้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นได้ ไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๖. คำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว อันมิใช่เป็นการจำหน่ายคดีเด็ดขาด ย่อมไม่มีผลทำให้คดีเสร็จสำนวนไปจากศาลนั้น ยังต้องมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

ฎีกาที่ ๒๒๑๓/๒๕๕๐ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้รอการไต่สวนมูลฟ้องไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลที่สุดของคดีแพ่งของศาลชั้นต้นและให้จำหน่ายคดีชั่วคราว โดยได้สั่งไว้ด้วยว่าเมื่อคดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุดแล้วให้โจทก์แถลงต่อศาลเพื่อยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไปภายใน ๑ เดือน นับแต่คดีถึงที่สุด คำสั่งดังกล่าวไม่ใช่เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีเด็ดขาด เพียงแต่เป็นคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว เป็นคำสั่งที่ไม่ทำให้ประเด็นแห่งคดีเสร็จไปแต่อย่างใด จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน โจทก์จึงยังไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในระหว่างการศึกษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๗. คำสั่งยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการมีผลทำให้คำร้องนั้นเสร็จไป จึงไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา

ฎีกาที่ ๑๔๕๐/๒๕๖๔ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้องในวันเดียวกัน คำสั่งยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของผู้ร้องย่อมมีผลทำให้คำร้องของผู้ร้องนั้นเสร็จสำนวนไปจากศาล จึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์คำสั่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ ผู้ร้องชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งได้ทันที แต่ต้องอุทธรณ์ภายในกำหนดหนึ่งเดือน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๘. คำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕ เช่นกัน เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์/ฎีกามีคำสั่งแล้ว คดีไม่เสร็จสำนวนไปจากศาลอุทธรณ์/ฎีกา ซึ่งศาลอุทธรณ์/ฎีกายังจะต้องทำการพิจารณาต่อไป จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์/ฎีกา คู่ความยอมไม่อาจอุทธรณ์/ฎีกาได้ ฎีกาที่ ๗๖๓๔/๒๕๕๖ แม้ศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษาและศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยที่ ๑ ฟังแล้ว แต่ศาลชั้นต้นยังไม่ได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยที่ ๒ ฟัง จึงต้องถือว่าคดีของจำเลยที่ ๒ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ คำสั่งศาลอุทธรณ์ที่ยกคำร้องขอถอนอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ต้องห้ามมิให้ฎีกาคำสั่งนั้นในระหว่างพิจารณาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

ห้ามอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา (ต่อ)

๙. หากคำสั่งของศาลอุทธรณ์/ฎีกานั้น เมื่อสั่งแล้วทำให้คดีเสร็จสำนวนไปจากศาลอุทธรณ์/ฎีกา ย่อมไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา ฎีกาที่ ๖๕๕๖/๒๕๕๑ โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในส่วนขอค่าชดเชยฟ้อง โดยขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๐๐ ด้วย แต่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตและพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๔), ๑๕๗ โจทก์อุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาและคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายกคำพิพากษาและคำสั่งศาลชั้นต้น โดยอนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ตามคำร้อง แล้วให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ฎีกาจึงทำให้คดีเสร็จสำนวนไปจากศาลอุทธรณ์ภาค ๘ แล้ว คำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๘ เช่นนี้ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา จึงไม่ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๖ ประกอบมาตรา ๒๑๕, ๒๒๕

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔ บัญญัติว่า “ถ้ามีอุทธรณ์แต่ใน ปัญหาข้อกฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย นั้น ๆ ศาลอุทธรณ์จะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาล ชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน”

มาตรา ๒๒๒ บัญญัติว่า “ถ้าคดีมีปัญหาแต่เฉพาะข้อ กฎหมาย ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ศาล ฎีกาจะต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ได้ วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน”

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาแต่ในปัญหาข้อกฎหมายนั้น อาจจะ เป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง หรือต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงก็ได้ เพียงแต่คู่ความหยิบยกเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายขึ้นมา อุทธรณ์/ฎีกา

เช่นนี้ ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้นศาล อุทธรณ์/ฎีกาก็ต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น/ศาล อุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

๑. กรณีเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์/ฎีกามีอำนาจวินิจฉัยข้อเท็จจริงใหม่ให้แตกต่างไปจากศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์ได้

ฎีกาที่ ๑๔/๒๕๕๒ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และฐานบุกรุก แต่เป็นการกระทำความผิดเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทซึ่งมีโทษเท่ากัน จึงพิพากษาลงโทษในความผิดฐานบุกรุกจำคุกคนละ ๖ เดือน ปรับคนละ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้คนละ ๓ ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เพียงบทเดียวและคงลงโทษตามศาลชั้นต้น การที่ศาลอุทธรณ์แก้ไขเพียงบทลงโทษจากหลายบทเป็นบทเดียวโดยไม่ได้แก้ไขด้วย จึงเป็นการแก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๕ ปี คู่ความจึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง เมื่อจำเลยทั้งสองไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ย่อมวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงแตกต่างจากศาลชั้นต้นได้ การฟังข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์และการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามข้อเท็จจริงที่ฟังได้ ย่อมไม่ขัดต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

๒. กรณีเป็นคดีต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

โดยหลักแล้ว คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงและคู่ความอุทธรณ์/ฎีกาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมายขึ้นมา

การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้น ศาลอุทธรณ์/ฎีกาต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน (ฎีกาที่ ๖๖๘/๒๕๖๒)

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๕๑๕/๒๕๕๒ การกระทำที่จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ นั้น จะต้องเป็นเรื่องที่ ผู้นั้นจำต้องกระทำกรณานั้นเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากฉากรประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยกระทำเนื่องจากเชื่อโดยสุจริตว่าถูกผู้เสียหายกลั่นแกล้ง จึงเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น แม้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย แต่คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับจำเลย ๒๐๐ บาท ต้องห้ามจำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๒๒ ...

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย จึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔ ประกอบมาตรา ๒๒๕ และ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๔ เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยแต่เพียงว่า เหตุที่จำเลยด่าว่าผู้เสียหาย เนื่องจากเข้าใจว่าถูกผู้เสียหายกลั่นแกล้งในเรื่องการขอสำเนาเอกสาร กับถูกผู้เสียหายกล่าวหาว่าทำร้ายร่างกาย มิใช่เกิดเนื่องจากการที่ผู้เสียหายได้กระทำการตามหน้าที่ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นดังกล่าว จึงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ขณะที่จำเลยกล่าวถ้อยคำตามฟ้องต่อผู้เสียหายนั้น มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงการกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๗๒๕/๒๕๓๘ คดีมีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลย ๔๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายศาลอุทธรณ์ต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน การที่ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจึงไม่ชอบ ต้องถือว่าข้อเท็จจริงฟังยุติตามที่ศาลชั้นต้นฟังมา การที่จำเลยเข้าใจว่าโจทก์มีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับสามีจำเลยไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะไปกล่าวประจานโจทก์ด้วยถ้อยคำหมิ่นประมาทและดูหมิ่นซึ่งหน้า จึงยกเหตุเพื่อความชอบธรรมป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรมขึ้นเพื่อปฏิเสธความผิดไม่ได้

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

๒.๑ แต่ถ้าศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกา เห็นว่า ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อเท็จจริงผิดต่อกฎหมาย หรือฟังข้อเท็จจริงมาไม่ชัดเจน หรือฟังข้อเท็จจริงมาไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัย ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากพยานหลักฐานในสำนวนได้

ฎีกาที่ ๕๕๐/๒๕๓๖, คดีที่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย การนำข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นรับฟังมาจากพยานหลักฐานในสำนวนเพื่อปรับแก้บทมาตราที่โจทก์ฟ้องเป็นปัญหาโดยตรงในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นว่าข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังมั่วยังไม่ชัดเจนพอ ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นรับฟังมาให้ชัดเจนขึ้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

๓. กรณีเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง และมีการอุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาไม่จำเป็นต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน

ฎีกาที่ ๕๓๓๕/๒๕๓๘ คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุก จำเลย จำเลยจึงมีสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ และจำเลยก็อุทธรณ์ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายด้วย **ในชั้นอุทธรณ์จึงมิใช่มีอุทธรณ์แต่ในปัญหาข้อกฎหมาย** ดังนั้น ศาลอุทธรณ์จึงไม่ต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวน การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อเท็จจริงแตกต่างกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ย่อมไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

๔. ข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาต้องฟังตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔, ๒๒๒ นั้น หมายถึง ข้อเท็จจริงที่จะนำมาวินิจฉัยข้อกฎหมายตามที่อุทธรณ์/ฎีกาขึ้นมาเท่านั้น **หากเป็นการวินิจฉัยข้อกฎหมายอื่น ศาลอุทธรณ์/ศาลฎีกาย่อมฟังข้อเท็จจริงใหม่ได้**

ฎีกาที่ ๒๕๕๔/๒๕๖๒ จำเลยฎีกาแต่ในปัญหาข้อกฎหมาย ศาลฎีกาจึงต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔ ประกอบมาตรา ๒๒๕

คดีที่อุทธรณ์/ฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๔๕/๒๕๑๐ บทบัญญัติในมาตรา ๑๕๔ แห่ง ป.วิ.อ. ที่บังคับให้ศาลอุทธรณ์ต้องฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลชั้นต้น วินิจฉัยมาแล้วจากพยานหลักฐานในสำนวนนั้น หมายถึง เฉพาะข้อเท็จจริงที่ใช้ในการวินิจฉัยข้อกฎหมายตามที่มี อุทธรณ์เท่านั้น คดีนี้เป็นเรื่องทำให้เสียหาย ศาลชั้นต้นยกฟ้องโดยฟังว่าทรัพย์นั้นไม่ใช่ของผู้เสียหาย ผู้เสียหายไม่มีอำนาจร้องทุกข์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ว่า ผู้เสียหายเป็นผู้ครอบครองมีอำนาจร้องทุกข์ได้ ดังนี้ ศาลอุทธรณ์อาจยกฟ้องโดยฟังข้อเท็จจริงใหม่ว่าจำเลยมิได้เป็นคนทำให้ทรัพย์นั้นเสียหายได้ เพราะมีข้อเท็จจริงที่ใช้ในการวินิจฉัยข้อกฎหมายตามที่มีอุทธรณ์ ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๔

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์

ข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงในอุทธรณ์ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคสอง, ๑๕๕, ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

มาตรา ๑๕๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุ ข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ”

มาตรา ๑๕๕ บัญญัติว่า “ข้อกฎหมายทั้งปวงอันคู่ความอุทธรณ์ ร้องอ้างอิงให้แสดงไว้โดยชัดเจนในฟ้องอุทธรณ์ แต่ต้องเป็นข้อ ที่ได้ยกขึ้นมาว่ากันมาแล้วแต่ในศาลชั้นต้น

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หรือที่เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วย อุทธรณ์ เหล่านี้ผู้อุทธรณ์หรือศาลยกขึ้นอ้างได้ แม้ว่าจะไม่ได้ ยกขึ้นในศาลชั้นต้นก็ตาม”

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้าง
ในการยื่นอุทธรณ์นั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้
โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์และต้องเป็นข้อที่ได้
ยกขึ้นมาก่อนมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้ง
จะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการ
วินิจฉัยด้วย”

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๑. ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่อุทธรณ์ต้อง
ระบุคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นให้
ชัดเจน มิฉะนั้น จะเป็นอุทธรณ์ไม่ชอบ และ
หลักการนี้นำมาใช้กับการฎีกาด้วยตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง, ๒๒๕ ซึ่งศาลอุทธรณ์/
ฎีกาจะไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์/ฎีกาที่ไม่ชอบ
เหล่านี้ (ฎีกาที่ ๓๒๓๔-๓๒๓๕/๒๕๖๑ และที่
๔๒๐๐/๒๕๕๘)

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๕๒/๒๕๖๔ จำเลยฎีกาโดยคัดลอกข้อความมาจากอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสิ้น มีการแก้ไขเฉพาะคำว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เป็นศาลฎีกาและมีส่วนเพิ่มเติม พิมพ์ตกหรือพิมพ์ผิดไปจากอุทธรณ์บ้างเล็กน้อยในรายละเอียด ดังนี้ ฎีกาของจำเลยเป็นการโต้แย้งเฉพาะคำพิพากษาศาลชั้นต้น มิได้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ว่าพิพากษาไม่ชอบอย่างไร หรือไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เพราะเหตุใด ทั้งเหตุผลในการวินิจฉัยของศาลชั้นต้นกับศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แตกต่างกัน จึงเป็นฎีกาที่มีได้คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๓ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๒๕ แม้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ อนุญาตให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ และศาลชั้นต้นรับฎีกาของจำเลยมา ก็เป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๑ คดีที่โจทก์ฟ้องหลายข้อหา หากประสงค์จะอุทธรณ์ให้ลงโทษหลายข้อหาตามฟ้อง โจทก์ต้องยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายขึ้นโต้แย้งโดยชัดแจ้งทุกข้อหา (ฎีกาที่ ๒๑๐๓/๒๕๕๓)

๑.๒ อุทธรณ์/ฎีกาต้องโต้แย้งเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์ จะเพียงแต่แสดงความความคิดเห็นของผู้อุทธรณ์/ฎีกาไม่ได้ (ฎีกาที่ ๓๓๒๑/๒๕๕๔)

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๓ ข้อเท็จจริงที่จำเลยยกขึ้นกล่าวอ้างในอุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยให้ **จำเลยต้องฎีกา** **โต้แย้งถึงการที่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยให้ด้วย** มิฉะนั้น การที่จำเลยยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นมา กล่าวอ้างในชั้นฎีกาเลย ย่อมไม่ถือว่าเป็นฎีกา **คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์** แม้ว่าจะมีผู้ **พิพากษาที่พิจารณาในศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา** ก็ไม่ชอบตาม **ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๐๔๔/๒๕๕๓ จำเลยฎีกาว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยขับรถยนต์โดยสารประจำทางด้วยความเร็วปกติและชะลอความเร็วขณะลงสะพานที่เกิดเหตุ แต่เบรกไม่สามารถห้ามล้อได้โดยจำเลยไม่ทราบสาเหตุ อันเป็นฎีกาในทำนองว่า **จำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง** เมื่อในชั้นอุทธรณ์ จำเลยได้ยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัย จำเลยมิได้ฎีกาโต้แย้งถึงการที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัย แต่กลับยกข้ออุทธรณ์ดังกล่าวขึ้นมาในชั้นฎีกา **อีก จึงถือไม่ได้ว่าเป็นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์** ตาม **ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖** ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจ **อนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๒๑**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๑.๔ คำฟ้องอุทธรณ์/ฎีกา ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงข้อหา คำให้การและทางพิจารณาของโจทก์และจำเลย หากมีการระบุข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อุทธรณ์/ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์มาโดยชัดแจ้งแล้ว ย่อมเพียงพอที่จะถือว่าเป็นฟ้องอุทธรณ์/ฎีกาที่ชอบแล้ว (ฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๓๐)

๒. ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์/ฎีการ้องอ้างอิงต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์

กรณียกข้อกฎหมายขึ้นอ้างอิง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ ระบุว่าต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

กรณียกข้อเท็จจริงขึ้นอ้างอิง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ มิได้กำหนดไว้ จึงต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ มาปรับใช้ ซึ่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในอุทธรณ์และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยด้วย”

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๗๕๘/๒๕๕๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานรับของโจรแต่โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ **โทษที่อุทธรณ์ไม่ให้รอการลงโทษ ส่วนจำเลยมิได้** **อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแต่ประการใด** และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ **พิพากษาแก้เป็นไม่รอการลงโทษ ข้อเท็จจริงในความผิดฐานรับของโจรจึงยุติแล้ว** **ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ที่จำเลยฎีกาว่าจำเลยไม่ได้** **กระทำความผิดฐานรับของโจรจึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่า** **กันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ต้องห้ามมิให้** **ฎีกา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๒.๑ **จำเลยให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำผิดตามฟ้องแล้ว** **จะมายื่นอุทธรณ์/ฎีกาว่าการกระทำของตนเป็นความผิดฐาน** **สนับสนุนไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๔๓๓/๒๕๕๒)**

๒.๒ **จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องว่าผู้เสียหายที่ตนกระทำ** **ชำเราอายุไม่เกิน ๑๓ ปี จำเลยจะอ้างในอุทธรณ์ว่าสำคัญผิด** **เกี่ยวกับอายุของผู้เสียหายไม่ได้ (ฎีกาที่ ๒๒๘/๒๕๕๕)**

๒.๓ **จำเลยมิได้คัดค้านรายงานการสืบเสาะและพินิจของ** **พนักงานคุมประพฤติ จำเลยจะมาโต้แย้งคัดค้านในภายหลัง** **ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๑๕๓/๒๕๔๓)**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

**๒.๔ คดีที่ต้องสืบพยานประกอบคำรับ
สารภาพตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ แม้จำเลย
ให้การรับสารภาพ จำเลยก็มีสิทธิอุทธรณ์คำ
พิพากษาที่ลงโทษจำเลยว่ายานหลักฐาน
โจทก์ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลย
ได้ เพราะยังถือไม่ได้ว่าการรับสารภาพของ
จำเลยในกรณีเช่นนี้เป็นอันยุติแล้ว (ฎีกาที่
๖๕๑/๒๕๕๔)**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

**ฎีกาที่ ๑๒๓๑/๒๕๕๕ ในการสืบพยานโจทก์ประกอบด้วยคำ
รับสารภาพของจำเลย ศาลต้องรับฟังพยานโจทก์จนกว่าจะ
พอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา
๑๗๖ วรรคหนึ่ง เมื่ออุทธรณ์ของจำเลยเป็นการโต้แย้งคำ
พิพากษาศาลชั้นต้นว่า พยานโจทก์ที่นำสืบประกอบคำรับ
สารภาพของจำเลย ไม่มีน้ำหนักรับฟังลงโทษจำเลยใน
ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย จึงเป็น
อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาล
ชั้นต้น หากใช่เป็นการยกข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ในชั้นอุทธรณ์ อันจะ
ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๕ ไม่ จำเลยจึงอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นใน
ความผิดดังกล่าวได้**

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๓. ข้อยกเว้นที่ให้อุทธรณ์/ฎีกาข้อกฎหมายที่ไม่ได้ยกขึ้น
ว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์ ตาม
ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

๓.๑ ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ให้ศาลหรือผู้อุทธรณ์/ฎีกามี
อำนาจหยิบยกขึ้นกล่าวอ้างในอุทธรณ์/ฎีกาได้ แม้ว่าจะ
เป็นข้อกฎหมายที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดย
ชอบในศาลชั้นต้น/ศาลอุทธรณ์ก็ตาม

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๑๓/๒๕๖๔ ปัญหาการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดของ
ศาลชั้นต้นไม่ชอบ เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อย ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขหมายจำคุกคดีถึงที่สุดของ
จำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ ให้ถูกต้อง แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕
จะมีได้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ.
มาตรา ๑๕

ฎีกาที่ ๑๖๕๒/๒๕๖๔ ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องในคดีอาญาที่ว่า ก.
ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนโดยไม่มีหนังสือมอบอำนาจจาก
ผู้เสียหาย ถือไม่ได้ว่าผู้เสียหายร้องทุกข์ตามกฎหมาย แม้จำเลย
ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลล่างทั้งสอง แต่เป็นปัญหาข้อ
กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย จำเลยย่อมยกขึ้นฎีกาได้
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๓.๑.๑ ข้อเท็จจริงที่จะนำมาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง จะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบด้วย (ฎีกาที่ ๖๓/๒๕๕๕)

ฎีกาที่ ๒๓๔๖/๒๕๕๕ ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยที่คู่ความมีสิทธิยกขึ้นอ้างในชั้นฎีกาได้ แม้มิได้ยกขึ้นว่ากล่าวในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ จำต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยได้ตั้งข้อรังเกียจหรือขอเปลี่ยนแปลงทนายความ ทั้งไม่ได้นำสืบต่อสู้ในชั้นพิจารณา ข้อเท็จจริงดังกล่าวที่จำเลยยกขึ้นอ้างในชั้นฎีกาเพื่อให้ศาลฎีกาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย จึงเป็นการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่ปัญหาข้อกฎหมาย ต้องถือว่าฎีกาของจำเลยในข้อนี้เป็นฎีกาในข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง ต้องห้ามมิให้ฎีกา

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๓.๑.๒ ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยที่อุทธรณ์/ฎีกาได้ แม้ไม่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น/อุทธรณ์ เช่น

คดีโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ (ฎีกาที่ ๑๕๓๓/๒๕๔๘)
ศาลล่างบกโทษจำเลยชอบด้วย ป.อ. มาตรา ๕๘ หรือไม่ (ฎีกาที่ ๓๘๗/๒๕๒๕)

ศาลหยิบยกกฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลยชอบด้วย ป.อ. มาตรา ๓ หรือไม่ (ฎีกาที่ ๒๐๘๗/๒๕๕๔)

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ศาลล่างลงโทษเกินอัตราโทษตามกฎหมายหรือไม่ (ฎีกาที่ ๑๕๐๔/๒๕๔๓)

ฟ้องโจทก์เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญอันเป็นองค์ประกอบความผิดหรือไม่ (ฎีกาที่ ๒๕๑๐/๒๕๖๒)

ผู้ร้องซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ หรือไม่ (ฎีกาที่ ๑๕๗๒/๒๕๖๒)

ผู้รับมอบฉันทะซึ่งเป็นเสมียนทนายความจำเลยมีอำนาจทำคำร้องขอขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาแทนทนายจำเลยได้หรือไม่ (ฎีกาที่ ๒๒๐๔/๒๕๖๔)

โจทก์เป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคดีหรือไม่ (ฎีกาที่ ๒๔๕๔/๒๕๖๕)

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๓.๒ ปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่ปฏิบัติตาม ป.วิ.อ. ว่าด้วยการอุทธรณ์/ฎีกา

ฎีกาที่ ๘๘๔๕/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยส่งให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิจารณาพิพากษาโดยชอบแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ไม่วินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลย คงวินิจฉัยให้เฉพาะอุทธรณ์ของโจทก์ กรณีถือได้ว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. ว่าด้วยการพิจารณาและพิพากษา คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง, ๑๕๖ (๖) (๘) เห็นควรให้ยื่นอุทธรณ์ไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๖๓๕/๒๕๖๔ ปัญหาข้อกฎหมาย
เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง
ป.วิ.อ. ว่าด้วยฎีกา โดยศาลชั้นต้นมิได้ส่งคำ
ร้องขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงไป
ให้ผู้พิพากษาที่ผู้ฎีการะบุนชื่อไว้ในคำร้องโดย
ครบถ้วน ศาลฎีกายกขึ้นอ้างและแก้ไขให้
ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง
ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

๔. ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอุทธรณ์/
ฎีกา ต้องเป็นสาระแก่นักดีอันควรได้รับการวินิจฉัย
ด้วย

ส่วนใหญ่การหยิบยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย
ที่ไม่เป็นสาระแก่นักดี มักเป็นเรื่องที่หากศาล
อุทธรณ์/ฎีกาวินิจฉัยให้แล้ว ก็ไม่อาจทำให้ผลแห่ง
คดีเปลี่ยนแปลงไปได้ (ฎีกาที่ ๑๖๕๕/๒๕๖๒)

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงในอุทธรณ์ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๓๓๕/๒๕๖๐ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส จำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงจึงต้องรับฟังตามฟ้องว่าจำเลยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายฝ่ายเดียว ที่จำเลยอ้างในอุทธรณ์ว่าผู้เสียหายสมัครใจวิวาทกับจำเลย ไม่อาจร้องเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ จึงเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงที่เพิกยกขึ้นอ้างใหม่ซึ่งไม่ได้ปรากฏในชั้นพิจารณา ถือเป็นข้อที่ไม่ได้วางกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น แม้จำเลยจะอ้างในฎีกาว่า ปัญหาว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แต่การวินิจฉัยก็ไม่ได้ทำให้ผลทางคดีอาญาเปลี่ยนแปลงไปเพราะไม่ได้กระทบต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์ ปัญหานี้จึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวชอบแล้ว

ข้อเท็จจริง/ข้อกฎหมายที่อ้างอิงใน
อุทธรณ์ (ต่อ)

จบการบรรยาย
ครั้งที่ ๑๓

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๕๐ น.

